

УДК 74.02:76.012

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2026.2.18>**Журавльова Наталія Анатоліївна,**

старший викладач кафедри рисунка

Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури

ORCID ID: 0000-0002-2685-0826

nataliia.zhuravlova@naoma.edu.ua

КОЛЬОРОВИЙ РИСУНОК ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

У статті досліджено роль кольорового рисунка як важливого інструменту формування художнього образу в системі сучасного графічного дизайну та мистецької освіти. Розглянуто специфіку використання кольору у процесі створення дизайнерських концепцій, де він функціонує не лише як декоративний засіб, а як структурний компонент формотворення, емоційної виразності та змістової організації візуального образу. Актуальність теми зумовлена зростанням ролі візуальної комунікації в цифровому середовищі та необхідністю вдосконалення художньо-професійної підготовки майбутніх дизайнерів.

Метою дослідження є визначення значення кольорового рисунка як інструменту формування художньої образності, розвитку образного мислення та професійних компетентностей дизайнерів. Методологічну основу становлять мистецтвознавчий аналіз художніх практик, порівняльний аналіз наукових джерел із теорії кольору, рисунка та дизайну, а також узагальнення теоретичних і методичних підходів до формування візуального образу. Дослідження спирається на аналіз навчальної та творчої практики підготовки дизайнерів, що дозволило простежити роль кольорового рисунка у процесах формування композиційного мислення та проєктного бачення.

Встановлено, що кольоровий рисунок є важливим етапом створення художнього образу саме в графічному дизайні, оскільки забезпечує синтез лінійно-конструктивних, тональних і колористичних засобів виразності. Використання кольору сприяє передачі емоційного змісту зображення, підсилює композиційну структуру, формує цілісність візуального сприйняття та забезпечує стилістичну єдність дизайнерського проєкту. Кольоровий рисунок активізує процес візуального узагальнення форми, сприяє розвитку спостережливості, асоціативного мислення та індивідуальної графічної мови майбутнього дизайнера.

Доведено, що впровадження кольорового рисунка в освітній процес підготовки дизайнерів підвищує ефективність формування професійних навичок, розвиває здатність до візуального аналізу, стилізації та художнього моделювання образу. Отримані результати можуть бути використані у методиках викладання академічних дисциплін, курсах рисунка, композиції та проєктної графіки. Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням ролі кольорового рисунка у цифровому графічному дизайні, медіамистецтві та міждисциплінарних практиках візуальної комунікації.

Ключові слова: кольоровий рисунок, графічний дизайн, художній образ, композиція, колір, візуальна мова, дизайнерська освіта.

Zhuravlova Nataliia. COLOR DRAWING AS A TOOL FOR FORMING AN ARTISTIC IMAGE IN GRAPHIC DESIGN

The article examines the role of color drawing as an important tool for forming an artistic image in contemporary graphic design and art education. The study highlights the specific features of color application in the development of design concepts, where color functions not merely as a decorative element but as a structural component of form-making, emotional expressiveness, and semantic organization of the visual image. The relevance of the research is determined by the growing importance of visual communication in the digital environment and the necessity to improve the artistic and professional training of future designers.

The purpose of the study is to determine the significance of color drawing as a tool for shaping artistic imagery, developing figurative thinking, and forming professional competencies of designers. The methodological framework includes art historical analysis of visual practices, comparative analysis of scholarly sources on color theory, drawing and design, as well as generalization of theoretical and methodological approaches to visual image formation. The research is based on the analysis of educational and creative practices in design training, which made it possible to trace the role of color drawing in the development of compositional thinking and project vision.

The study establishes that color drawing is an essential stage in creating an artistic image specifically in graphic design, as it ensures the synthesis of linear-constructive, tonal, and coloristic means of expression. The use of color

enhances the emotional content of an image, strengthens compositional structure, ensures visual integrity, and contributes to the stylistic unity of a design project. Color drawing intensifies the process of visual generalization of form, promotes observational skills, associative thinking, and the development of an individual graphic language of a future designer.

It is proven that the integration of color drawing into the educational process increases the effectiveness of professional skill formation, develops the ability for visual analysis, stylization, and artistic modeling of imagery. The results can be applied in teaching methodologies of academic disciplines, drawing courses, composition, and project graphics. Prospects for further research are related to the study of color drawing in digital graphic design, media art, and interdisciplinary visual communication practices.

Key words: *color drawing, graphic design, artistic image, composition, color, visual language, design education.*

Вступ. Сучасний розвиток візуальної культури відбувається в умовах стрімкої цифрової трансформації комунікаційного середовища, що зумовлює зростання ролі графічного дизайну як інструменту формування візуальних смислів і культурної комунікації. У процесі створення дизайнерських об'єктів провідного значення набуває художній образ, який формується через взаємодію композиції, форми, фактури, тону та кольору. Саме художня образність забезпечує змістову виразність, емоційну насиченість і цілісність візуального повідомлення.

Одним із фундаментальних засобів формування художнього образу традиційно виступає рисунок, що становить основу професійної підготовки митців і дизайнерів. Академічний рисунок формує просторове мислення, розвиває спостережливість, здатність до аналітичного бачення форми та її образного узагальнення. Водночас у сучасній художній освіті дедалі більшого значення набуває кольоровий рисунок, який інтегрує лінійно-конструктивну основу з колористичною організацією композиції, розширюючи виражальні можливості графічної мови.

Колір у структурі рисунка функціонує не лише як декоративний елемент, а як активний формотворчий чинник, що впливає на емоційний, смисловий і композиційний рівні зображення. Використання кольору сприяє посиленню образної виразності, формує акценти, ритміку та просторову організацію візуального поля, забезпечуючи цілісність художнього вирішення дизайнерського проєкту. Саме тому кольоровий рисунок у графічному дизайні постає як ефективний інструмент візуального моделювання образу та розвитку професійного мислення майбутнього дизайнера.

Попри наявність значного корпусу досліджень, присвячених академічному рисунку та теорії кольору, проблема осмислення кольорового рисунка як інтегрованого інструменту формування художнього образу у графічному дизайні залишається недостатньо систематизованою в мистецтвознавчих і педагогічних працях. Це зумовлює актуальність дослідження, спрямованого на визначення ролі кольорового рисунка у формуванні образної структури дизайнерського проєкту та його значення у професійній підготовці дизайнерів.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалами дослідження стали наукові праці з теорії рисунка, кольорознавства, композиції та графічного дизайну, що формують теоретичну базу осмислення художньо-образних процесів у візуальному мистецтві. До аналітичного корпусу також увійшли навчальні роботи студентів спеціальності «Графічний дизайн», виконані в межах дисципліни «Рисунок», а також авторські твори, що демонструють практичні можливості кольорового рисунка у формуванні художнього образу. Залучення навчального та творчого матеріалу дозволило простежити особливості застосування кольору як формотворчого й композиційного чинника у професійній підготовці дизайнерів.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних мистецтвознавчих методів. Застосовано аналіз і синтез наукових джерел для визначення сучасного стану дослідження проблеми, порівняльний метод – для зіставлення підходів до викладання рисунка та кольорознавства у дизайнерській освіті, мистецтвознавчий аналіз – для виявлення композиційних,

пластичних і колористичних особливостей художніх робіт. Метод узагальнення використано з метою систематизації теоретичних положень щодо формування художнього образу засобами кольорового рисунка.

Інтерпретаційний підхід дав змогу розглянути взаємодію лінії, форми, тону та кольору як цілісну систему художнього формотворення у графічному дизайні. Аналіз навчальної та творчої практики забезпечив можливість оцінити ефективність застосування кольорового рисунка у процесі розвитку образного мислення, композиційного бачення та формування професійних компетентностей майбутніх дизайнерів.

Результати дослідження. У результаті проведеного дослідження встановлено, що кольоровий рисунок є важливим інструментом формування художнього образу в графічному дизайні та професійній підготовці майбутніх дизайнерів. Поєднання лінійної конструкції, тональної моделювання та колористичної організації композиції забезпечує цілісність візуального рішення й підсилює емоційно-образну виразність зображення.

Аналіз наукових праць засвідчує, що академічна художня підготовка є фундаментом формування професійного мислення митця і дизайнера, а інтеграція рисунка, живопису та скульптури забезпечує системність художнього бачення та проєктного мислення [1; 2]. Дослідники підкреслюють значення академічного рисунка як основи розвитку просторового мислення, спостережливості та здатності до узагальнення форми [5, с. 100]. Водночас поєднання рисунка з живописом і кольорознавством розширює виразальні можливості художньої мови дизайну та сприяє формуванню композиційного мислення [3, с. 196].

Колір у структурі рисунка виступає не лише декоративним, а й активним формотворчим чинником. Закономірності колористичних гармоній і психологія сприйняття кольору визначають характер емоційного впливу зображення, його композиційну рівновагу та смислову організацію [4; 6]. У дизайнерській практиці колір виконує структурну, навігаційну та комунікативну

функції, підсилюючи візуальну ієрархію та виразність образу [11; 14; 16].

Практичний аналіз художніх робіт підтверджує ефективність використання кольорового рисунка як засобу формування цілісного образу. Поєднання контурної лінії та кольорової плями сприяє узагальненню форми, підсилює декоративну виразність і формує індивідуальну графічну мову.

Авторські твори демонструють самостійний художній потенціал кольорового рисунка. У композиції «Ню» (2004) (іл. 1) поєднання гуашевих площин і маркерної лінії формує динамічну пластичну структуру зображення. Контраст теплих і холодних кольорових контурів створює просторову глибину та підсилює експресію образу.

Іл. 1. Наталія Журавльова. Ню. Гуаш, маркер, папір. 80 × 60 см. 2004

У другій композиції «Ню» (2004) (іл. 2) домінує живописно-жестова манера виконання, де широкі колористичні мазки взаємодіють із контурною пластикою форми. Тепла охриста гама забезпечує тональну цілісність композиції, тоді як лінія структурує силует і підкреслює ритміку пластики.

Начерк «Материнство» (2022) (іл. 3) репрезентує лінійно-кольорову модель формотворення. Поєднання маркерних ліній різного кольору створює багатошарову графічну структуру образу. Колір виконує конструктивну, просторову та емоційно-виразову функції, формуючи композиційну рівновагу та підсилюючи змістове наповнення зображення.

Іл. 2. Наталія Журавльова. Ню. Гуаш, маркер, папір. 80 × 60 см. 2004

Іл. 3. Наталія Журавльова. Материнство. Начерк. Маркери, папір. 42 × 30 см. 2022

Кольоровий рисунок виступає універсальним засобом художнього формотворення у графічному дизайні, де лінія і колір функціонують як рівнозначні елементи візуальної мови. Його застосування сприяє розвитку образного мислення, формуванню індивідуальної графічної стилістики та підвищенню професійної компетентності майбутніх дизайнерів. Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що кольоровий рисунок є ефективним інструментом

формування художнього образу в графічному дизайні та важливим складником професійної підготовки майбутніх дизайнерів. Поєднання лінії, тону і кольору забезпечує цілісність візуального рішення, активізує процес образного узагальнення форми та підсилює емоційно-виразні можливості зображення.

Доведено, що інтеграція колористичних засобів у структуру рисунка розширює виражальний потенціал художньої мови дизайну, сприяє формуванню композиційного мислення й розвитку індивідуальної графічної стилістики. Колір виступає активним формотворчим чинником, який впливає на просторову організацію зображення, ритміку композиції та смислову цілісність художнього образу.

Аналіз художньої практики підтвердив, що кольоровий рисунок може функціонувати як самостійний засіб художнього висловлювання, у якому лінія та колір взаємодіють як рівнозначні елементи візуальної мови. Його застосування у навчальному процесі сприяє розвитку образного мислення, спостережливості та здатності до стилізації форми.

Отримані результати можуть бути використані в методиці викладання академічних художніх дисциплін у закладах вищої мистецької освіти, зокрема в курсах рисунка, композиції та проектно графіки. Практичне впровадження запропонованих підходів сприятиме вдосконаленню професійної підготовки дизайнерів і розвитку сучасної візуальної культури.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням ролі кольорового рисунка у цифровому середовищі, дослідженням його взаємодії з медіадизайном та розширенням міждисциплінарних зв'язків академічної художньої підготовки із сучасними практиками візуальної комунікації.

Література:

1. Брильов С., Глухенький І., Журавльова Н., Кочубей М. Академічна школа в сучасних умовах: стратегії розвитку образотворчого мистецтва та дизайну в мистецьких закладах вищої освіти України. *Українська академія мистецтва*. 2024. № 35. С. 104–112. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-11>

2. Брильов С., Козік В., Хівренко К. Формування професійного мислення архітектора і дизайнера через призму образотворчого мистецтва: живопис, рисунок, скульптура. *Матеріали конференцій МЦНД*. Умань, 28.03.2025. С. 275–278. DOI: <https://doi.org/10.62731/mcnd-28.03.2025.009>

3. Демиденко О., Мельник О., Ткаченко І. Навчання академічному рисунку, живопису та кольорознавству у підготовці майбутніх дизайнерів. *Actual Problems of the Humanities and Natural Sciences*. 2023. № 66, ч. 1. С. 195–199. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/66_2023/part_1/40.pdf
4. Іттен Й. Мистецтво кольору. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с.
5. Прохорова Н. А. Академічний рисунок як фундамент творчої грамотності для формування творчої особистості. *Art-простір*. 2016. № 2. С. 99–103. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/18727/1/N_Prohorova_AP_2_2016_IM.pdf
6. Сотник Л. І. Колір і його значення у мистецтві. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2015. № 6. С. 56–60. URL: <https://visnik.org.ua/pdf/v2015-06-06-sotnyk.pdf>
7. Brylov S., Glukhenkij I., Kochubei M. Visual arts in the professional training of a designer: the importance of drawing, painting, and sculpture. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2025. № 2. P. 104–112. DOI: <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2025-2-13>
8. Edwards B. *Drawing on the Right Side of the Brain*. New York : Tarcher, 2012. 320 p.
9. Garner S. (Ed.). *Writing on Drawing: Essays on Drawing Practice and Research*. Bristol : Intellect Books, 2008. 327 p.
10. Lankow J., Ritchie J., Crooks R. *Infographics: The Power of Visual Storytelling*. Hoboken : Wiley, 2012. 272 p.
11. Li J. The use of colour in illustration. *Communications in Humanities Research*. 2023. Vol. 16, № 1. P. 6–11. DOI: <https://doi.org/10.54254/2753-7064/16/20230021>
12. Lupton E., Phillips J. *Graphic Design: The New Basics*. New York : Princeton Architectural Press, 2015. 264 p.
13. McCloud S. *Understanding Comics: The Invisible Art*. New York : Harper Perennial, 1993. 224 p.
14. Meliksetyan G. The psychological meaning of color in design: a semantic review. *Main Issues of Pedagogy and Psychology*. 2025. Vol. 12, № 1. P. 6–28. DOI: <https://doi.org/10.24234/miopap.v12i1.64>
15. Paul C. *Digital Art*. London : Thames & Hudson, 2015. 272 p.
16. Wang L., Giesen J., McDonnell K. T., Zolliker P., Mueller K. Color design for illustrative visualization. *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics*. 2008. Vol. 14, № 6. P. 1739–1754. DOI: <https://doi.org/10.1109/TVCG.2008.118>

References:

1. Brylov, S., Glukhenkij, I., Zhuravlova, N., & Kochubei, M. (2024). Akademichna shkola v suchasnykh umovakh: stratehii rozvytku obrazotvorchoho mystetstva ta dyzainu v mystetskykh zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Academic school in modern conditions: Strategies for the development of fine arts and design in art higher education institutions of Ukraine]. *Ukrainska akademiia mystetstva*, (35), 104–112. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-11> [in Ukrainian]
2. Brylov, S., Kozik, V., & Khivrenko, K. (2025). Formuvannya profesiinoho myslennia arkhitekтора i dyzainera cherez pryzmu obrazotvorchoho mystetstva: zhyvopys, rysunok, skulptura [Formation of professional thinking of an architect and designer through the prism of fine arts: Painting, drawing, sculpture]. *Materialy konferentsii MTsND*, 275–278. <https://doi.org/10.62731/mcnd-28.03.2025.009> [in Ukrainian]
3. Demydenko, O., Melnyk, O., & Tkachenko, I. (2023). Navchannya akademichnoho rysunku, zhyvopysu ta koloroznavstva u pidhotovtsi maibutnykh dyzaineriv [Teaching academic drawing, painting and color science in the training of future designers]. *Actual Problems of the Humanities and Natural Sciences*, (66, Part 1), 195–199. https://www.aphn-journal.in.ua/archive/66_2023/part_1/40.pdf [in Ukrainian]
4. Itten, J. (2022). *Mystetstvo koloru* [The art of color]. Kyiv: ArtHuss. [in Ukrainian]
5. Prokhorova, N. A. (2016). Akademichnyi rysunok yak fundament tvorchoi hramotnosti dlia formuvannya tvorchoi osobystosti [Academic drawing as the foundation of creative literacy for the formation of a creative personality]. *Art-prostir*, (2), 99–103. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/18727/1/N_Prohorova_AP_2_2016_IM.pdf [in Ukrainian]
6. Sotnyk, L. I. (2015). Kolir i yoho znachennia u mystetstvi [Color and its significance in art]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*, (6), 56–60. <https://visnik.org.ua/pdf/v2015-06-06-sotnyk.pdf> [in Ukrainian]
7. Brylov, S., Glukhenkij, I., & Kochubei, M. (2025). Visual arts in the professional training of a designer: The importance of drawing, painting, and sculpture. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, (2), 104–112. <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2025-2-13>
8. Edwards, B. (2012). *Drawing on the right side of the brain*. New York, NY: Tarcher.
9. Garner, S. (Ed.). (2008). *Writing on drawing: Essays on drawing practice and research*. Bristol: Intellect Books.
10. Lankow, J., Ritchie, J., & Crooks, R. (2012). *Infographics: The power of visual storytelling*. Hoboken, NJ: Wiley.

11. Li, J. (2023). The use of colour in illustration. *Communications in Humanities Research*, 16(1), 6–11. <https://doi.org/10.54254/2753-7064/16/20230021>

12. Lupton, E., & Phillips, J. (2015). *Graphic design: The new basics*. New York, NY: Princeton Architectural Press.

13. McCloud, S. (1993). *Understanding comics: The invisible art*. New York, NY: Harper Perennial.

14. Meliksetyan, G. (2025). The psychological meaning of color in design: A semantic review. *Main Issues of Pedagogy and Psychology*, 12(1), 6–28. <https://doi.org/10.24234/miopap.v12i1.64>

15. Paul, C. (2015). *Digital art*. London: Thames & Hudson.

16. Wang, L., Giesen, J., McDonnell, K. T., Zolliker, P., & Mueller, K. (2008). Color design for illustrative visualization. *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics*, 14(6), 1739–1754. <https://doi.org/10.1109/TVCG.2008.118>

Дата першого надходження статті до видання: 06.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 02.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.04.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)